



Kulturredaktör
Katarina Östholm
0620-257 90
katarina.ostholm@allehanda.se



Drottningholms slottsteater
bjuder in till barockfest med
Vivaldi. FOTO: PONTUS LUNDAHL/TT

Vivaldis barockfest spelas för första gången

KULTUR Nästa sommars stora operasatsning på Drottningholms Slottsteater är "Il Giustino" av Vivaldi.

Operan komponerades för nästan 300 år sedan och kommer nu för första gången att spelas i Sverige.

Dirigent och regissör är George Petrou, en av världens främsta barockspecialister.

”Det här är en opera med helt otroligt vackert musik och med George Petrou som regissör och dirigent kommer det bli en riktig barockfest där vår unika scen får spela en av huvudrollerna”, säger Anna Karinsdotter, teaterchef, i ett pressmeddelande.

Premiär blir det den 6 augusti. (TT)

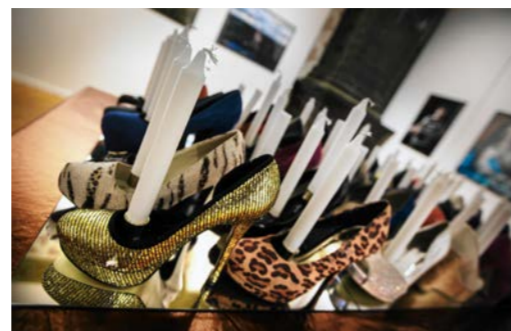
TRANS I ÅNGERMANLAND



Zafira Vrba Woodski medverkade vid öppningen av utställningen på Apotekshuset, Sollefteå.
FOTO: KATARINA ÖSTHOLM



Utställningen på Apotekshuset pågår till 15 januari.
FOTO: KATARINA ÖSTHOLM



Installation med skor och stearinljus. Under invigningskvällen tändes alla ljus för att hedra Trans Day of Remembrance.
FOTO: KATARINA ÖSTHOLM



Intuition is my pronoun, fotoverk av och med Zafira Vrba Woodski.
FOTO: ZAFIRA VRBA WOODSKI

Att få vara sig själv är inte självklart. Som transperson har Zafira Vrba Woodski mött omvärldens hela känsleregister, från svartaste hat till omslutande kärlek.

– Att vara transperson kan vara på liv och död, säger hon.

Självutlämnande resa på liv och död

Transtillstånd.

Redan namnet på utställningen på Apotekshuset i Sollefteå slår an tonen – trans som ett tillstånd, som en form av existens. Men också trans i behov av omvärldens tillstånd, kanske för att få finnas till; en etikett, en dom, en guldgul stjärna fastsydd på en glitterande paljettklänning.

Zafira Vrba Woodski har själv gett sig på självklara gränser löses upp, där cementserader sanningar om kvinnor och män blåser bort i vinden, där skillnaderna mellan han och hon inte längre är uppenbar; allt flyter samman i en helhet där det ena inte kan existera utan det andra.

– Den vanligaste bilden som media ger av transpersoner är att det finns ett "före" och ett "efter", säger Zafira.

”**Att vara trans är en pågående resa, en utveckling, en rörelse genom en mängd olika tillstånd.**”

– Om jag är en man som genomgår könskorrigering kirurgi så framställs det ofta som ”han var en olycklig man som blev lycklig som kvinna”. Det är en väldigt förenklad och begränsad bild; att vara trans är en pågående resa, en utveckling, en rörelse genom en mängd olika tillstånd. Det kan vara nattsvart och plågsamt, men lika gärna en euforisk upplevelse av verklig, magisk gränslöshet och skönhet.

På ett fotografi står Zafira naken på fjället, iförd ett isbjörnhuvud. Man eller kvinna? Människa eller djur? Djur eller natur? Instinkt eller intellekt? Kanske varken eller, kanske både och; kanske är livet långt större än alla försök att skapa absoluta sanningar.

Inte sällan i utanförskap hyllades de som hjälpare och hatades för svartkonst i ett och samma andetag.

Transcendens.

Gränsoverskridandet har en röst, har många röster. Zafira talar för transper-

soner i det förflutna och i nutid; människor som överskridit gränser av alla möjliga slag och ibland hyllats som heliga, ibland hetsats till döds.

Förföljelserna kan kulminera i fasa, som elden på Bälberget, där var femte kvinna i Torsåker miste livet. Inte transpersoner som vi är vana att se dem, men ändå i många fall människor som stod för något utöver ”vanligt folk” – jordemödrar, helare och ört-samlare som var kunniga i läkekonst eller sade sig stå i kontakt med en magisk verklighet.

Inte sällan i utanförskap hyllades de som hjälpare och hatades för svartkonst i ett och samma andetag.

Transformera.

Den slutgiltiga transformeringen är övergången från liv till död. Så Zafira har gått upp till Bälberget för att möta



Air is my pronoun, porträtt av Zafira Vrba Woodski.
FOTO: MARIA NORDIN



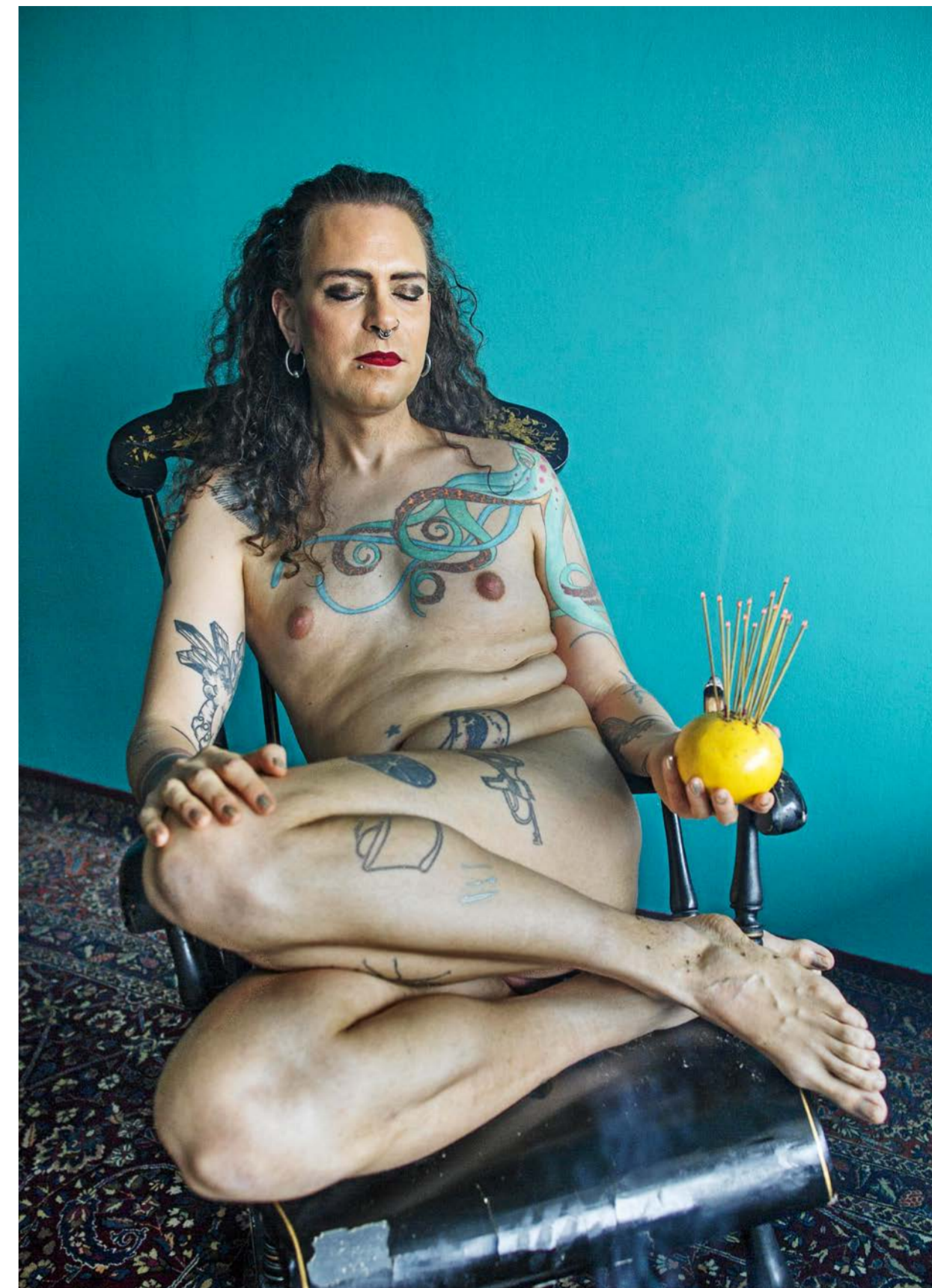
Meadow is my pronoun.
FOTO: DENNIS REPKA



Juniper is my pronoun.
FOTO: ZAFIRA VRBA WOODSKI



Bracken is my pronoun.
FOTO: MINA GÄRDAL



Zafira Vrba Woodski står själv modell för sin konst, här "Spirit is my pronoun".
FOTO: LO LOÖF

de döda, spelat in undervattensljud från sjön där askan tömdes; ljudkonstutbildningen på Høla har gett henne en grund till film- och ljudverket "Death is my pronoun", som visas på utställningen.

– De som brändes på Bälberget är mina förfäder och förmödrar, filmen handlar om det här släktkapet. Och att döden alltid följer dig om du är trans; på något sätt måste man lära sig att möta den, varje dag.

En tredjedel av alla transpersoner i Sverige har övervägt att ta livet av sig själva under det senaste året. För transungdomar är siffran dubbelt så hög. Och varje år dödas hundratals transpersoner världen över.

Fram till 2013 förekommer fortfarande tvångsterilisering av transpersoner i Sverige.

Transparens.

I vattnet flyter bokstäver, skrivna på genomskinligt underlag. "Manifesting the unseen" – att manifestera det osedda. "Igniting evolution" – gnistan som blir en rörelse framåt.

– Människan ser ofta antingen eller – man eller kvinna, han eller hon. Där är själva språket en begränsning; bara att släppa orden öppnar upp för en mängd identiteter som kan uttryckas på massor av sätt. Samma sak gäller människa och natur – i min transidentitet kan jag vara ett träd, sand, en sten.

På fotot en klippvägg. I en smal skrevan ligger en kropp som i vila; kanske föddes den ur det uråldriga berget, kanske är den på väg att förenas med stenen, gå in i klippans oändligt långsamma värld.

– Om allt alltid var sig likt, om alla

alltid gjort allt på samma sätt, skulle ingen utveckling ske. Ingen evolution. Trans är gnistan som skapar evolution, säger Zafira.

Men motståndet kan vara stort. På en film städar människor iklädda djurhuvuden; frenetiskt skurande, skrubbande, polerande i jakt på renlighet. Vad smuts är, och hur den ser ut, är olika från gång till annan.

När det passar människan är naturen smutsig. Andra människor än vi – smutsiga. Grupper, gemenskaper, egenskaper – smuts som ska städas bort.

Transfusion.

Jag ger dig kraft att leva, du ger mig mod att vara.

På ett fotografi står en skäggig person – Zafira, i en annan tid, på en annan plats. På en annan bild, en tatue-

rad kropp halvt dold av ormbunkar. På en tredje, Zafira vid ett blåsig hav, barbröstad, leende och fri. En fjärde, gråtande genom lager av smink och lösögonfransar.

– Jag vill skildra alla de olika tillstånd som trans kan innebära. I en sexistisk och rasistisk värld som bygger på två kön är det rimligaste att vara trans. Det är en gåva och ett privilegium, säger hon.

– Jag har varit transperson i hela mitt liv, men först i 20-årsåldern fick jag ett språk som kunde uttrycka vem jag var. Historiskt finns ett enormt osynliggörande av transpersoner, som att de uppfanns med ordet. Men vi har funnits, vi finns – och kommer alltid att finnas.

Utställningen visas till 15 januari 2022.

Katarina Östholm

”**I en sexistisk och rasistisk värld som bygger på två kön är det rimligaste att vara trans.**”